časopis pro MODERNÍ FILOLOGII

2

ÚSTAV PRO JAZYK ČESKÝ
AKADEMIE VĚD ČR

1999
roč. 81

ISSN 0862-8459

ČASOPIS PRO MODERNÍ FILOLOGII 2/99

Ústav pro jazyk český Akademie věd ČR
118 51 Praha 1, Letenská 4, tel. 57320942

Hlavní redaktor Jaromír Povejšil

Redakční kruh
Jiří Černý, Světla Čmejrková, Josef Hladký, Dagmar Knittlová, Iva Nebeská, Jiří Nekvapil, Alena Šimečková, Vladimír Uhlíř, Ludmila Uhlířová, Václav Vlasák

Výkonná redaktorka Jindra Světlá

OBSAH

J. Povejšil: Osmdesát ročníků ČMF, kolik dalších? 65
P. Štekauer: K teórii produktivity v anglickej slovotvorbe 68
Z. Stavinohová: Několik poznámek o záporu větném a záporu členském ve francouzských literárních dílech 20. stol. 83
I. Bozděchová: Co se vejde do překladů poezie 89
L. Potužáková: Stylistické srovnání dvou překladů Nerudovy povídky Hastrman do angličtiny 95

Recenze

J. Vachek, Prolegomena (L. Urbanová) 101
M. Snell-Hornby (ed.), Handbuch Translation (D. Tellinger) 103
C. Hagège, Člověk a řeč (M. Slezáková) 105
Germanistica Pragensia XIII. (J. Povejšil) 109

Zprávy

Kongresy o dialogu v evropských zemích (S. Čmejrková) 110
Vzniká Svaz českých germanistů (J. Povejšil) 113
Informace o Katedře německého jazyka PF ZČU v Plzni (P. Tišerová) 113
Atlas německých nářečí na území Čech, Moravy a Slezska (P. Tišerová) .. 114
Konference o bavorsko-rakouské dialektologii v Řezně (Š. Pugnerová, P. Tišerová) 117
Informace o Ústavu románských studií na FFUK Praha (V. Uhlíř) 119

Kronika

Od známého k neznámému (K 80. nar. prof. Daneše) (J. Hoffmannová) .. 122
Pětasedmdesátiny prof. Jiráčka (S. Žaža) 123
K nedožitým devadesátinám prof. Vachka (L. Dušková) 124
Wolfgang Fleischer (1922–1999) (A. Šimečková) 126

Příloha

Obsah ročníků 77–81 (1995–1999) (J. Světlá) 3–8

OSMDESÁT ROČNÍKŮ ČASOPISU PRO MODERNÍ FILOLOGII, KOLIK DALŠÍCH?

Jaromír Povejšil (Praha)

Roku 1968 vyšla v tomto časopise u příležitosti jeho padesátého ročníku podrobná stať z pera Zdeňka Hampla[1] o jeho vzniku, počátcích a dalších osudech. Loňského roku dovršil *Časopis pro moderní filologii* osmdesátý ročník. Připomeňme si toto výročí.

Nemělo by smyslu opakovat fakta, která shromáždil a pečlivě utřídil Z. Hampl. Ale snad bude užitečné poukázat na některé skutečnosti, které v jeho stati byly zmíněny jen okrajově a které jsou známy jen pamětníkům, ale nikoli širšímu čtenářstvu.

Před vznikem *ČMF* existoval v Čechách jediný filologický časopis, *Listy filologické* (od roku 1872), zaměřený v tehdejší evropské tradici na klasickou a u nás i slovanskou filologii; slovanská však znamenala spíše staročeská. *Naše řeč* založená roku 1917 se věnovala péči o český jazyk, čím dál silněji z brusičských pozic. Roku 1910 se z akademických kroužků germanistů a romanistů ustavil Klub moderních filologů, který kromě mnoha obecně prospěšných a osvětových aktivit začal od roku 1911 vydávat *Časopis pro moderní filologii*.

Dalo by se očekávat, že zakladatelé časopisu uvedou první číslo jakýmsi programovým prohlášením, tematickým a metodologickým vymezením vůči *Listům filologickým*. Nestalo se. Osobnosti, které se ujaly redakčního vedení časopisu, však celkem jasně udaly jeho směr. Slavistickou část spravoval všestranný slavista J. Máchal, germanistiku dlouholetý vedoucí redaktor J. Janko a romanistiku M. Haškovec. Časopis přinášel studie a referáty jak literárně historické, tak i jazykovědné, ale literární příspěvky většinou převažovaly. Oblíbeny byly zejména články souhrnně referující o nových objevech a spisech z určitých vědních úseků. Dnes je samozřejmě hravě nahradí počítač a internet.

Časopis byl otevřený vůči všem tehdejším jazykovědným směrům, i když hlavní redaktor J. Janko byl jednoznačným stoupencem mladogramatické školy. Vznikl tak orgán, který otevřel cestu k soustavnému pěstování jazykovědných oborů, které tradiční filologie nepokládala za hodny vědeckého zkoumání.

Hned od prvních ročníků přispívali do časopisu univerzitní učitelé, kteří se v pozdějších letech profilovali jako vůdčí osobnosti svých oborů a mnozí z nich

[1] Zdeněk Hampl, Nad padesáti ročníky Časopisu pro moderní filologii. ČMF 50, 1968, s. 129–143.

V Hamplově jubilejním článku se lze dočíst, že vydavatelé *ČMF* se nepřetržitě potýkali s finančními problémy, dokonce vzešel i návrh, aby se časopis přeměnil v nepravidelně vycházející sborník, že se přispěvatelé dožadovali honoráře a nikoli almužny, že o časopis středoškolští učitelé nejeví valný zájem. Jsou to potíže, s nimiž se musí vyrovnávat většina současných vědeckých časopisů, zvláště jazykovědných. Vědecké informace dnes proudí i jinými kanály než časopiseckými příspěvky. Ale o tištěné slovo se lze stále ještě opřít. *ČMF* zůstává fórem pro publikování česky a slovensky psaných příspěvků z oblasti moderní filologie a bude usilovat o to, aby stejně jako v minulých osmdesáti ročnících tímto fórem byl i nadále.

K TEÓRII PRODUKTIVITY V ANGLICKEJ SLOVOTVORBE

Pavol Štekauer, Prešov

1. Úvod

Produktivita je jednou z univerzálnych vlastností jazyka, čo sa veľmi výrazne prejavuje na úrovni slovotvorby, pretože produktivita slovotvorných typov umožňuje generovať nové pomenovania vždy, keď si to jazykové spoločenstvo vyžaduje. Z toho potom vyplýva, že slovotvorba sa zaoberá slovotvornými typmi, ktoré sú produktívne, t.j. ktoré sa zo synchrónneho hľadiska používajú na tvorenie nových pomenovaní. Okrem toho, produktivita implikuje pravidelnosť: pravidelnosť slovotvorných typov umožňuje používateľom jazyka učiť sa a používať nové, doposiaľ im neznáme pomenovania. V prvých etapách existencie pomenovaní slúži zároveň ako určitý druh mnemotechnickej pomôcky.

S pojmom produktivita sa možno stretnúť v mnohých prácach venovaných rôznym aspektom slovotvorby. Interpretácia tohto pojmu je však rozdielna. Práve z dôvodu nejednoznačného teoretického vymedzenia priťahuje problém produktivity toľko pozornosti. V tomto príspevku si preto všimneme základné teoretické aspekty produktivity, načrtneme niektoré vplyvné prístupy k jej riešeniu a napokon načrtneme naše riešenie problému vychádzajúce zo základných princípov onomaziologickej teórie anglickej slovotvorby (Štekauer 1998). Jeho základnú ideu možno zhrnúť nasledovne:

BAAYEN, H. & LIEBER, R.: Productivity and English Derivation: a Corpus Based Study. Linguistics 29, 1991, 801–843.
BLOOMFIELD, L.: Language. New York, Holt, Rinehart and Winston 1933.
CHOMSKY, N.: Remarks on Nominalization. In: R. Jacobs and P. Rosenbaum (eds.), Readings in English Transformational Grammar. Waltham, Mass., Ginn 1970.
Di SCIULLO, A. M. & WILLIAMS, E.: On the Definition of Word. Cambridge, MA, MIT Press 1987.
DOWNING, P.: On the Creation and Use of English Compound Nouns. Language 53, 1977, 810–842.
HALLE, M.: Prolegomena to a Theory of Word Formation. Linguistic Inquiry, Vol. 4, No 1, 1973, 3–16.
JACKENDOFF, R. S.: Morphological and semantic regularities in the lexicon. Language 51, 1975, 639–671.
KIPARSKY, P.: Lexical Morphology and Phonology. In: Linguistics in the Morning Calm. Seoul, Hanshin Publishing Company 1982.
MOHANAN, K. P.: The Theory of Lexical Phonology. Dordrecht, Reidel 1986.
SPENCER, A.: Morphological Theory. Oxford, Blackwell 1991.
STRAUSS, S. L.: Lexicalist Phonology of English and German. Foris Publications 1982.
ŠTEKAUER, P.: On Productivity in Word-Formation. Linguistica Pragensia, 1994, č. 2, 67–82.
ŠTEKAUER, P.: An Onomasiological Theory of English Word-Formation. John Benjamins, Amsterdam 1998.
ŠTEKAUER, P.: K vymedzeniu rámca slovotvorby v anglickom jazyku. Časopis pro moderní filologii 81, 1999, 1–10.
WILLIAMS, E.: On the notions 'lexically related' and 'head of a word', Linguistic Inquiry 12, 1981, 245–274.
ZIMMER, K. E.: Affixal Negation in English and Other Languages: An Investigation of Restricted Productivity. Word, Vol. 20, No. 2, Supplement 1964.

ON THE THEORY OF PRODUCTIVITY IN ENGLISH WORD-FORMATION

The paper deals with productivity in word-formation, and discusses some essential issues underlying the theory of productivity. It is illustrated that this problem depends on the general word-formation theory, on the place assigned to the word-formation module, the approach to the notions of actual and potential words, and the methods of productivity calculation. The author presents answers to these individual questions on the basis of his onomasiological theory of English word-formation, and emphasizes that word-formation types are productive, regular, and predictable; that the key to elimination of potential words from the calculation of productivity consists in reflecting the naming needs of a speech community; and that word-formation is no less productive than syntax or inflection.

NĚKOLIK POZNÁMEK O ZÁPORU VĚTNÉM A ZÁPORU ČLENSKÉM VE FRANCOUZSKÝCH LITERÁRNÍCH DÍLECH 20. STOLETÍ

Zdeňka Stavinohová (Brno)

Na podkladě excerpcí z několika literárních děl jsme sledovali využívání záporu větného a záporu členského u spisovatelů 20. století. André Winther (1990, s. 74) ve svém zajímavém článku dospívá k názoru, že dvoučlenný zápor je „durablement installé à l'écrit". Je ovšem nutné rozlišovat mezi projevem psaným a mluveným. V mluveném projevu se můžeme setkat se záporem plným, ale i s vynecháváním částice *ne*. Literární díla jsou toho přesvědčivým dokladem. Podle Wintherova zjištění v psaném projevu plný zápor dosud ohrožen není. Winther také konstatuje, že v mluveném projevu rozdíl mezi užitím plného záporu nebo částice *pas* dovoluje „signifier différemment l'attitude et les intentions du locuteur", a konstatuje, že tam opozice těchto dvou variant „a une fonction de modalisation". Připouští ovšem, že „le caractère proclitique de *ne* l'expose à l'effacement oral" a dodává „c'est un complexe de règles prosodiques, syntaxiques et sémantiques ... qui règle l'emploi des deux séries de formes à l'oral" (s. 78).

N. A. Šigarevskaja (1977, s. 34) na základě rozsáhlého průzkumu hovorového jazyka vyslovuje názor, že v psaném jazyku v tomto směru situace zůstává pozadu za jazykem mluveným. Uvádí různé varianty vynechání částice *ne* v mluveném jazyku a dodává, že jde o jev, který patří projevu familiárnímu (Šigarevskaja 1970, s. 47). V literárním projevu najdeme obě varianty; v rozkazovacích větách je vynechávání *ne* běžné. Ale Aurélien Sauvageot (1972, s. 140) konstatuje, že např. zvolání *Pas possible!* působí nedbale, zvolání *C'est pas possible!* charakterizuje jako „presque vulgaire". Toto konstatování se nám zdá příliš příkré, můžeme však toto vyjádření označit za familiární; v mluveném projevu se s touto konstrukcí setkáváme velice často.

Zajímavé je Sauvageotovo tvrzení, že v mluveném projevu mizí *ne,* když po neurčitém zájmenu *on* další výraz začíná samohláskou, např. *On aime pas ça.* V literárních dílech jsme však v takové konstrukci našli i plný zápor, např. *Je suppose qu'en „haut lieu" on n'avait même pas fait attention à la signature...* (Au.III, 42).

Nejprve uvedeme několik případů, kdy jsme se v mluveném projevu v literárních dílech setkali s **plným větným záporem**:

1. V případě, že je přísudek rozšířen adverbiálním výrazem, např. *On ne l'a pas accueillie avec empressement.* (Si. 43). Ve familiárním mluveném projevu však

LITERATURA

Le Bidois, G. a R.: Syntaxe du français moderne. Paris 1971.
Sauvageot, A.: Analyse du français parlé. Paris 1972.
Šigarevskaja, N. A.: Očerki po sintaksisu sovremennoj francuzskoj razgovornoj reči. Izdatelstvo Leningradskogo universiteta 1970.
Šigarevskaja, N. A.: Novoje v sovremennom francuzskom sintaksise. Moskva, Prosveščenije 1977.
Winther, A.: La négation complexe est-elle menacée? Europe, octobre 1990.

EXCERPOVANÁ LITERATURA

Anouilh, J.: Becket ou l'Honneur de Dieu. Paris, Ed. de la table ronde 1959 (An).
Arnaud, G.: Le salaire de la peur. Ed. R. Julliard 1950 (Arn).
Audouard, Y.: Les contes de ma Provence. Paris, Belfond 1986 (Au.I).
Audouard, Y.: Les nouveaux contes de ma Provence. Paris, Belfond 1987 (Au.II).
Audouard, Y.: Les cigales avant la nuit. Paris, Belfond 1988 (Au.III).
Becket, S.: En attendant Godot. Paris, Ed. de Minuit 1952 (Be).
Giraudoux, J.: Electre. Paris, Ed. B. Grasset 1937 (Gir).
Gutman, C.: La maison vide. Paris, Gallimard 1989 (Gut).
Jelloun, T. B.: La nuit sacrée. Paris, Seuil 1987 (Jell).
Montherlant, H. de: La reine morte. Paris, Gallimard 1947 (Mont).
Simenon, G.: Maigret et M. Charles. Paris, Presses de la Cité 1972 (Si).
Tournier, M.: Sept contes. Paris, Gallimard 1978 (Tour).
Vincenot, H.: La Billebaude. Paris, Denoel 1985 (Vinc).

QUELQUES REMARQUES A PROPOS DE LA NEGATION COMPLEXE ET LA NEGATION *NON* DANS LES OEUVRES LITTERAIRES DU XXe SIECLE

Nous avons concentré notre attention sur certains cas où la négation complexe *ne – pas* est à trouver même dans la langue parlée, mais aussi aux cas où dans l'expression familière la particule *ne* est supprimée. Ensuite nous avons présenté différentes variantes du renforcement de *pas*, son emploi dans les constructions elliptiques, etc. Quant à la négation *non*, son exploitation est beaucoup moins riche que celle de la négation complexe. Nous avons trouvé *non* p. ex. dans l'opposition, mais aussi différents cas de renforcement de cette négation, etc. Assez nombreux ont été les cas où la négation *non* était concurrencée par la particule *pas*, car l'emploi de *pas* pénètre assez souvent dans la sphère de la négation *non*. Dans notre article, nous ne rappelons que les cas que nous avons relevés dans les oeuvres littéraires examinées.

CO SE VEJDE DO PŘEKLADŮ POEZIE

Ivana Bozděchová (Praha)

Je známým faktem, že při uměleckém překladu hraje stejně důležitou roli přenos estetických hodnot originálu (tj. jejich postižení, evokace a formální ztvárnění v novém jazykovém prostředí) jako přenos jeho sdělení se zachováním významové přesnosti. Při překládání poezie často vystupuje estetická složka do popředí ještě zřetelněji než např. v próze, protože zahrnuje ve větší míře i prvky rytmické, zvukové (to se týká především poezie psané pravidelným veršem a rýmované poezie). Teorie uměleckého překladu se těmito aspekty zabývá a soustavně sleduje a hodnotí překladatelské styly, postupy a metody. Zvýšený zájem o versologické problémy, přinášející mj. uplatňování exaktních postupů v analýze verše, lze u nás i v zahraničí zaznamenat zejména od 60. let. V té době mělo pro teorii i praxi překladu přímo zakladatelský význam dílo Jiřího Levého, zejména jeho *Umění překladu* (1963), a tvorba slovenského literárního teoretika Antona Popoviče, např. *Preklad a výraz* (1968) nebo *Teória umeleckého prekladu* (1975), jež dodnes neztrácejí nic na aktuálnosti a podnětnosti. K nejnovějším monografiím o překladu patří sborník *Překládání a čeština* (1994), ve kterém lze najít další odkazy v podrobném soupisu bibliografie domácí translatologie od r. 1963. Také ČMF věnoval prostor uměleckému překladu (viz např. Kufnerová 1991, 23–37, nebo Bozděchová, 1998, 83–91).

V tomto článku se podělíme o některé praktické zkušenosti z vlastní překladatelské praxe. Použijeme ilustrační příklady z překládání současné anglicky psané poezie do češtiny.[1] Zaměříme se na lexikálně-sémantické, příp. stylistické shody a paralely i na posuny a odchylky mezi anglickými originály a jejich českými překlady. K výslednému paralelnímu, či odlišnému tvaru jsme byli často „přinuceni" právě výše zmíněným kritériem zachování estetické hodnoty básní.

Pro umělecké dílo je z hlediska výrazového nutné uchovat především jeho obraznost vyjádření (např. metaforičnost či personifikaci, srov. např. Kufnerová, 1994, 113–117).[2] Snahou překladatele tedy je vyvolat stejný efekt jako v originálu, byť se obraznost zakládá na jiné představě:

---

[1] Není-li uvedeno jinak, citujeme originály básní současné britské básnířky Wendy Cope, výbor jejíž poezie jsme do češtiny přeložili spolu s Ewaldem Osersem a připravili pro vydání pod názvem „Zatracený chlapi" (nakl. Dita, v tisku pro r. 1999). Většina básní pochází ze sbírek „Making Cocoa for Kingsley Amis", Faber and Faber, London 1986, a „Serious Concerns", Faber and Faber, London 1992, příp. z autorčiných separátních rukopisů. Poezie W. Cope nebyla dosud do češtiny přeložena.

[2] Autorka považuje metaforu za jeden ze stěžejních problémů překladu, protože na jeho řešení ve vztahu k formálním stránkám básně do značné míry závisí úspěšnost, či neúspěšnost překladu.

LITERATURA

BOZDĚCHOVÁ, I.: K tvořivosti básnické. ČMF 80, 1998, č. 2, s. 83–91.
BOZDĚCHOVÁ, I.: Překládala jsem Seamuse Heaneyho. In: Souvislosti, 36, 1998, č. 2, s. 103–109.
BOZDĚCHOVÁ, I., OSERS, E.: Translating Seamus Heaney into Czech. In: Kosmas. Czechoslovak and Central European Journal, XIII, 1998, č. 1, s. 201–210.
KUFNEROVÁ, Z.: K tzv. přesnému rozboru překladu básnického textu. ČMF 73, 1991, č. 1, s. 23–37.
KUFNEROVÁ, Z.: Metafora jako překladatelský problém. In: Překládání a čeština, H+H, Praha 1994, s. 113–117.
LEVÝ, J.: Umění překladu. Čs. spisovatel, Praha 1963, 2. doplněné vyd., Panorama, Praha 1983.
OSERS, E.: Problém citátů a aluzí při překladu poezie. In: TransPrag III/2, 1989 (1990), s. 91–97.
POPOVIČ, A.: Preklad a výraz. VSAV, Bratislava 1968.
POPOVIČ, A.: Teória umeleckého prekladu. Tatran, Bratislava 1975.
POVEJŠIL, J.: Kulturní kontext, aluze. In: Překládání a čeština, H+H, Praha 1994, s. 155–158.
STRAKOVÁ, V.: K překládání frazeologie. In: Překládání a čeština, H+H, Praha 1994, s. 85–89.
STRAKOVÁ, V.: Slovosled a překládání. In: Překládání a čeština, H+H, Praha 1994, s. 81–85.

WHAT POETRY TRANSLATION INVOLVES

The author discusses some practical experience from her own translations of Wendy Cope's poetry (a selection from the collections „Making Cocoa for Kingsley Amis" and „Serious Concerns", to be published by Dita publishers in 1999). Attention is paid to some lexical, semantic and stylistic parallels and differences between the original English texts and their Czech translations. The article illustrates the various ways of transferring figurative expressions (metaphors, personifications), fixed (commonly used) phrases and stylistic features from English into Czech, as well as the changes necessary in presenting realia, idioms, quotations and allusions found in the originals and also shifts in word order. As A. Popovič states, it is important to pay attention to the original as a whole unit, i.e. to apply so-called functional translation, even though the norms and cultural and historical traditions of the source and target languages may differ. Because of all the above mentioned factors the final forms in the target language may show significant differences from the originals.

STYLISTICKÉ SROVNÁNÍ DVOU PŘEKLADŮ NERUDOVY POVÍDKY HASTRMAN DO ANGLIČTINY

Lenka Potužáková (Praha)

Nerudovy **Povídky malostranské** byly poprvé vydány v roce 1877, a od té doby se dočkaly už mnoha reedic. (Při srovnávání vycházíme z vydání z roku 1952, které se od 1. vydání téměř neliší.) Seznámit se s nimi mohli i čtenáři zahraniční, jelikož už byly přeloženy do cizích jazyků. Do angličtiny dokonce dvakrát: poprvé v r. 1957 Edith Pargeterovou pod názvem **Tales of the Little Quarter**, a poté je v r. 1993 přeložil Michael Henry Heim jako **Prague Tales**. V této práci se budeme zabývat úvodní částí (3 strany textu) povídky **Hastrman**. S ohledem na původní text budeme srovnávat kvalitu obou překladů jak po stránce sémantické, tak i lexikální a gramatické. Zaměříme se zejména na úplnost předávaných informací, volbu lexikálních prostředků, syntax, formální uspořádání textů a celkovou atmosféru překladů. V citacích budeme na jednotlivé texty odkazovat počátečním písmenem příjmení autorů. V textu používáme anglickou terminologii.

Na úvod je třeba obecně charakterizovat původní text Jana Nerudy. Hastrman je napsán ich-formou. Povídku tvoří ústní vyprávění upravené do podoby písemné. Vypravěčí styl často připomíná pohádku a je velmi neformální. Vypravěč se snaží navodit přátelskou atmosféru mezi čtenářem a hlavním hrdinou – Neruda užívá výrazy s kontaktní funkcí (*totiž, nevím*), zdrobněliny (*fráček, lehýnce, postavička, v bavlnce*), slova zvukomalebná (*zafičet, hvízdnout, šourat*) a v mnoha případech se odchyluje od standardního paradigmatu (*z fiakra, pozdvih prst*). V popisných pasážích lze zaznamenat poměrně dlouhá souvětí, naopak v dějových úsecích nacházíme věty kratší, jež odpovídají ústnímu vyprávění a podtrhují neformální charakter povídky. Originál je už přes sto let starý, jeho jazyk se stává pro současného čtenáře archaickým. Srovnáme-li ho s češtinou konce 20. století, největší rozdíly představuje nezvyklý slovní pořádek (např. přívlastek je mnohdy postponován za řídící podstatné jméno) a časté užívání dnes již zastaralých výrazů nebo výrazů dobových, např. *fiakr, vatýrka*. Z úvodní charakteristiky je zřejmé, že přeložit takový text do angličtiny je obtížné, jelikož angličtina nedisponuje ani deminutivy, ani flexí, natož volným slovosledem. Navíc výrazy, které by čtenáři mohly naznačit, že se jedná o text z minulého století, jsou v současné angličtině většinou formální – to je ovšem v rozporu s originálem, který je velmi neformální.

Mama's wadded jacket! – Ten kouří maminčinu vatýrku!, kde je neformálnosti dosaženo elipsou subjektu. V posledním příkladu se však jedná o stylistický prostředek současné angličtiny.

Závěrem shrňme obecnou charakteristiku obou překladů. Překlad Pargeterové je po obsahové stránce původnímu textu věrnější a je překladem doslovným, což odpovídá tendencím v době jeho vzniku. Jelikož však angličtina nemá vždy protějšky s odpovídající expresivitou, používá překladatelka výrazy neutrální, a tím povídka částečně ztrácí původní atmosféru a neformálnost. Co se týče odstavců, překladatelka text přestavěla, strukturu vět však zachovává původní. Heim při překladu po všech stránkách více experimentuje. Aby zachoval původní charakter textu, na rovině lexikální volí neformální výrazy. Při překládání využívá principu kompenzace; neformální výrazy vkládá i na místa, kde je v originále nenajdeme, aby vyvážil užití anglických výrazů neutrálních pro české výrazy příznakové. Aby docílil archaizace, pracuje i se slovosledem. Nedodržuje větnou strukturu, libovolně spojuje po sobě následující věty. Jeho překlad nepředává vždy čtenáři původní informace – některé vynechává anebo konkretizuje. Přesto se však původní atmosféře Nerudovy povídky **Hastrman** přiblížil více.

LITERATURA

NERUDA, J.: Povídky malostranské. Orbis, Praha 1952, s. 140–142.
NERUDA, J.: Tales of the Little Quarter. William Heinemann Ltd., London 1957, přel. E. Pargeter, s. 148–151.
NERUDA, J.: Prague Tales. Chatto and Windus Ltd., London 1993, přel. M. H. Heim, s. 167–170.

STYLISTIC COMPARISON OF TWO ENGLISH TRANSLATIONS OF JAN NERUDA'S TALE HASTRMAN FROM HIS BOOK POVÍDKY MALOSTRANSKÉ

This paper compares two English translations of the Czech text on the semantic, lexical and grammatical levels. Providing a number of examples, it aims to show how the translators succeded in achieving the atmosphere and informal, yet archaic character of the Czech original.